

Atsedenaldi gehiegi lanorduetan

Eskubidea al dugu langileok atsedenaldi bat baino gehiago egiteko?

Lanordutzat hartu behar al dira eten laburrak? Denok berdin jokatzeko al dugu?

Galdera hauen inguruan, ariketa hauek egitea proposatzen dizugu:

- Partekatu ikaskideekin nolako atsedenaldiak egiten dituzun zure lanaldian.
- Iban Garate kazetaria eta Garbiñe Biurrun epailearen azalpenak entzun eta ulermen-galderei erantzun.
- Transkripzioan, lanarekin lotutako lexikoa identifikatu.
- Esaldiak berridatzi, bideoan erabilitako aditzak erabiliz.
- Atsedenaldien gaineko kontsulta bati idatziz erantzun eta denen arteko egokiena aukeratu.

Kafetxo bat/zigarrotxo bat behar dut!

Aztertu zure eguneroko lanaldia: zenbat eten egiten dituzu?

Zenbat kafe hartzen dituzu? eta zigarroak? Zenbat erretzen dituzu?

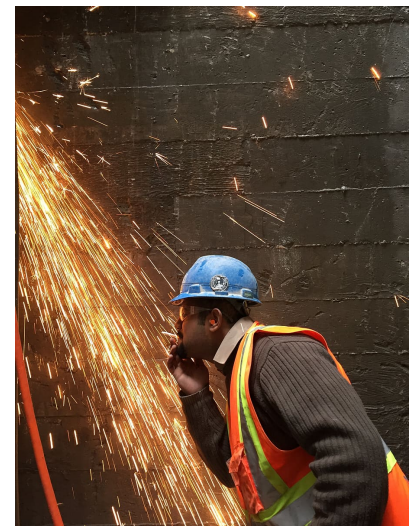
Beti berdin jokatzeko duzu?

Azaldu zure ohiturak ikaskide bati eta jaso berak emandako azalpenak.

Talde handian, zein da eten gehien egiten dituen langilea?

Eta nork du lanik gogorrena?

Lan gogorra = eten/atseinaldi gehiago gertatzen da?

Zer dio Justiziak?

Iban Garate kazetariak Garbiñe Biurrun epailea elkarriketatu du. Duela gutxi onartutako erabaki baten ondorioz, langileek enpresetan fitxatu egin beharko dute beti. Orduan, etena egitean, lanordu moduan zenbatu behar da? Ikusi bideoa eta erantzun galderei.

<https://labur.eus/PWnTC>

1.- Zein da Iban Garatek bideoan aipatzen duen titularra?

- a.- Kafea hartu eta zigarroa erretzeko langileek igarotzen duten denbora ez da lanaldi moduan zenbatu behar.
- b.- Langileak zigarroa erretzera edo kafea hartzeko ateratzen badira, enpresak bederatzi lanegun kenduko dizkie oportetarik.
- c.- Hemendik aurrera, langile erretzaileek fitxatu egin beharko dute zigarro bat erretzen duten bakoitzean.

2.- Zein izan da arazoa azaleratu duen gertakaria?

- a.- Langile gehienek kafea hartzeko eta erretzeko tarte asko hartu izana.
- b.- Enpresetan derrigorrez fitxatu behar izatea.
- c.- Enpresa batek langile erretzaileak kaleratzea erabaki izana.

3.- Garbiñe Biurrunek azaldu duenez,

- a.- enpresa zehatz baten arazoa da, eta ezin da lantoki guztietara orokortu.
- b.- fitxatu behar izateak aldaketa handia ekarri du eta enpresa guztietan piztu da gai honen inguruko eztabaida.
- c.- zigarroa erretzeko edota kafea hartzeko tarteak lanordutzat hartuko dira, baldin eta lan-hitzarmenean hala jaso edota enpresarekin adosten bada.

4.- Zer ebatzi du Auzitegi Nazionalak?

- a.- Araututa ez dauden atsedenaldirik ez direla benetako lanaldia eta ondorioz, ezin direla lanordutzat hartu.
- b.- Lanaldian zehar langileek egiten dituzten atsedenaldirik derrigorrez arautu behar direla.
- c.- Enpresek negoziatu egin behar dutela langileekin atsedenaldirikoen kontu hori, ezin dutela beren kabuz erabaki.

Erantzun zuzenak begiratu baino lehen, erka itzazu ikaskide batekin. Nork asmatu ditu gehien? Zer iruditu zaizue epailearen azalpena? Argigarria izan da?.

Lanarekin lotutako lexikoa

Bideoaren transkripzioa duzu segidan. Irakurri arretaz eta esan: zein hitz edo molde daude lotuta **lanarekin**? Azpimarra itzazu testuan bertan.

Iban Garate kazetaria.- Kafea eta zigarroa hartzeko atsedena lanordu moduan ez dira kontatu behar. Hori da titularra. Zigarroa edo kafea hartzera edo erretzera ateratzen baldin bazarete, bada, jakizue, gainera, esango dizuet, hiru zigarro eta kafe bat egunean hartzen baldin badituzue, urtean zehar, gutxi gorabehera, bederatzi egun inguru zor izango dizkiozuela enpresari.

Hau da abiapuntua. Eta zergatik esaten dugu hau? Bada, dakizuen bezala, hemendik aurrera, edo urtea hasi baino lehenagotik, oso oker ez baldin banago, langile guztiek fitxatu egin behar dutela enpresetan eta fitxatze horretan argi gelditzen dela zein eta noiz ateratzen den kalera, ezta? Enpresa batean hori erabaki zuten, ez zela lanordu moduan konputatuko eta Comisiones Obreras sindikatuak horren inguruan, bada, helegite bat jarri zuen. Eta esan zion mesedez argitzeko, justiziari ea hori lanordu izango zen ala ez. Eta justiziak arrazoi ematen dio enpresari. Ez da lanordutzat hartuko zigarroa erretzera edo kafe bat hartzera ateratako tarte hori.

Garbiñe Biurrun epailea, egun on.

Garbiñe Biurrun.- Egun on, bai.

I.G.- Orduan, hemendik aurrera, eskubide izango da hori, alegia, zigarroa erretzea edo kafe bat hartzea eta lanordutzat hartuko da? Noiz? Lan-hitzarmenean agertzen baldin bada, bestela ez.

G.B.- Bueno, lan-hitzarmenean horrela agertzen bada edo horrela adosten badute, noski, enpresako langileen ordezkariak edo ordezkariak eta enpresak berak. Edo enpresak, bueno, horrela onartzen badu, ezta? Bai, horrela izango da. Baina bueno, nik uste dut ez dagoela horrenbestearainoko aldaketarik kasu honetan. Esan nahi dut, hemen gertatu izan zena zen enpresa horretan, enpresa zehatz horretan...

I.G.- Metal-enpresa bat da.

G.B.- ... ordura arte ez zela lanaldia zehazki kontrolatzen. Bakarrik(an) sartzeko zeuden... bulegoetan sartzeko zeuden, eraikinean sartzeko torno batzuk, baina esaten zen bakarrik(an) zela eraikinaren seguridaderako (segurtasunerako) eta prebentziorako. Arriskuen prebentziorako, baina ez lanaldia kontrolatzeko.

Orduan, aprobatu zenean 2019ko martxoan lanaldia erregistratzeko Errege-Dekretu Legea, hortik aurrera nik uste, noski, Errege-Dekretu Lege horretan ezartzen da, esaten zaie enpresei, lanaldia zehazki kontrolatzeko betebeharra. Eta nik uste dut hortik(an), pentsatzen dut, e, ez dakit, enpresak erreakzionatu zuela eta 2019ko irailean erabaki zuen, bada bueno, kontrola askoz ere zehatzagoa egitea, lanaldiarena, eta ez zenbatzea benetako lanaldi moduan, bada, atsedenaldirik horiek, ezta? Hori izan zen.

I.G.- Eta, honek, nolabait, ateran bat irekitzen du enpresa askotan atsedena inguruko eztabaida baten inguruan? Alegia, ea atsedena orain sartuko ote den lanaldiaren barruan edo ez. Kafea eta zigarroaren adibidea jarri dugu, baina atsedena da edozein kasutan ere, ez? ze eztabaida zabalago batean. Hori mahai gainean egongo den eztabaida izango da?

G.B.- Bueno, legeak aurreikusten du atsedenaldirik bat, ezta? Baina hortik aparte dator beste atsedenaldirik horiek, nolabait araututa ez daudenak, ezta? Eta orain arte, gehienetan, bada, lanaldi arruntatzat eta benetako lanalditzat jotzen zirenak. Hemen eztabaidatzen zena zen, hala ere, ea enpresak hori bere kabuz egin zezakeen edo negoziatu behar zuen. Eta ea hori zen benetako lan-baldintza batzuen (kasu honetan, lanaldiarena) mamizko aldaketa bat. Eta hori da, hain zuzen ere, ukatzen duena Auzitegi Nazionalak. Esaten du ez da lan-baldintza horren mamizko aldaketa eta bueno, posible da eta jotzen du, bueno, arrazoitsutzat kontrol hori egitea, noski, bagenekien, baina... deskontatzea ordu horiek edo denbora, minutu horiek galtzen dituenak, bueno, galtzen edo erabiltzen direnak horretarako. Ez delako, hain zuzen ere, benetako lanaldia.

Partekatu zure erantzunak ikaskide batekin eta osatu bion artean zerrenda osoagoa.

Aditzei erreparatu

Berridatz itzazu esaldiok nabarmendutako aditzaren ordeztu sinonimo bat erabiliz (bideoan erabilitakoak dira).

Justiziak onartu egin dio enpresari: ez da lanordutzat hartuko zigarroa erretzera edo kafe bat hartzera ateratzeko tarte hori.

Comisiones Obreras sindikatuak horren inguruan errekurtso bat jarri zuen.

Errege-Dekretu Lege horretan xedatzen da lanaldia zehazki kontrolatzeko betebeharra.

Hori da, hain zuzen ere, Auzitegi Nazionalak ezeztatzen duena. Esaten du ez da lan-baldintza horren mamizko aldaketa.

Lan-hitzarmenean horrela agertzen bada edo horrela hitzartzen badute, noski, enpresako langileen ordezkariak edo ordezkariak eta enpresak berak.

Baina hortik aparte dator beste atsedenaldirik horiek, nolabait erregulatuta ez daudenak, ezta?

Partekatu zure berridazketak ikaskide batekin eta adostu erantzunak.

Mezuari erantzun

Zure lagun batek mezu hau bidali dizu:

Egun on, Miren:

Gure enpresan zurrumurru bat zabaldu delako idazten dizut. Dirudienez, langileok kafea hartzera edo erretzera ateratzen garen bakoitzean fitxatu behar izatea arautu nahi du zuzendaritzak (orain arte, sarrera-irteeran bakarrik fitxatu izan dugu).

Posible al da? Eskubidea dute hori egiteko ala gurekin negoziatu behar den kontua da? Langileok uste dugu atsedenaldirik horiek behar-beharrezkoak direla lana behar bezala egiteko.

Begira aritu naiz Interneten, baina informazio asko dago eta ezer argitu ordeztu, zalantzarik beteta nago orain.

Sindikatu bateko ordezkari izanik, zuk gai hauetaz asko jakingo duzula bururatu zait eta zuregana jotzea iruditu zait onena. Zerbait argituko didazu? Eskertuko nizuke azalpenak idatziz ematea, urduri jartzen hasi gara eta denak. Nire lankideek ere eskertuko lukete auzia lehenbailehen argitzea.

Mila esker eta laster arte.

Ondo izan

Juan

Mezuari erantzun egoki eta osatu bat eman, bideoan entzun duzun informazioa eskainiz.

Talde handian, irakurri mezuak eta erabaki zeinek eman duen erantzunik egokiena eta zergatik.

-Niri Aitorren erantzuna iruditu zait egokiena. Informazioa txukun azaltzeaz gain, adibide argigarri bat erantsi du eta nire zalantza guztiak uxatu ditu.

-Nire ustez, berriz, Begoñaren idatzia izan da onena. Ez da asko luzatu, eta horrek asko lagundu dit.

Erantzun-orriak

Zer dio Justiziak?

1.- a, 2.- b, 3.- c, 4.- a

Lanarekin lotutako lexikoa

Iban Garate kazetaria.- Kafea eta zigarroa hartzeko **atsedenak lanordu** moduan ez dira kontatu behar. Hori da titularra. Zigarroa edo kafea hartzera edo erretzera ateratzen baldin bazarete, bada, jakizue, gainera, esango dizuet, hiru zigarro eta kafe bat egunean hartzen baldin badituzue, urtean zehar, gutxi gorabehera, bederatzi egun inguru zor izango dizkiozuela **enpresari**.

Hau da abiapuntua. Eta zergatik esaten dugu hau? Bada, dakizuen bezala, hemendik aurrera, edo urtea hasi baino lehenagotik, oso oker ez baldin banago, **langile** guztiek **fitxatu** egin behar dutela enpresetan eta fitxatze horretan argi gelditzen dela zein eta noiz ateratzen den kalera, ezta? Enpresa batean hori erabaki zuten, ez zela lanordu moduan konputatuko eta Comisiones Obreras sindikatuak horren inguruan, bada, helegite bat jarri zuen. Eta esan zion mesedez argitzeko, justiziari ea hori lanordu izango zen ala ez. Eta justiziak arrazoi ematen dio enpresari. Ez da lanordutzat hartuko zigarroa erretzera edo kafe bat hartzera ateratako tarte hori.

Garbiñe Biurrun epailea, egun on.

Garbiñe Biurrun.- Egun on, bai.

I.G.- Orduan, hemendik aurrera, eskubide izango da hori, alegia, zigarroa erretzea edo kafe bat hartzea eta lanordutzat hartuko da? Noiz? **Lan-hitzarmenean** agertzen baldin bada, bestela ez.

G.B.- Bueno, lan-hitzarmenean horrela agertzen bada edo horrela adosten badute, noski, **enpresako langileen ordezkariak** edo **ordezkariak** eta enpresak berak. Edo enpresak, bueno, horrela onartzen badu, ezta? Bai, horrela izango da. Baina bueno, nik uste dut ez dagoela horrenbestearainoko aldaketarik kasu honetan. Esan nahi dut, hemen gertatu izan zena zen enpresa horretan, enpresa zehatz horretan...

I.G.- Metal-enpresa bat da.

G.B.- ... ordura arte ez zela **lanaldia** zehazki kontrolatzen. Bakarrik(an) sartzeko zeuden... **bulegoetan** sartzeko zeuden, eraikinean sartzeko torno batzuk, baina esaten zen bakarrik(an) zela eraikinaren seguridaderako (segurtasunerako) eta prebentziorako. Arriskuen prebentziorako, baina ez lanaldia kontrolatzeko.

Orduan, aprobatu zenean 2019ko martxoan lanaldia erregistratzeko Errege-Dekretu Legea, hortik aurrera nik uste, noski, Errege-Dekretu Lege horretan ezartzen da, esaten zaie enpresei, lanaldia zehazki kontrolatzeko betebeharra. Eta nik uste dut hortik(an), pentsatzen dut, e, ez dakit, enpresak erreakzionatu zuela eta 2019ko irailean erabaki zuen, bada bueno, kontrola askoz ere zehatzagoa egitea, lanaldiarena, eta ez zenbatzea benetako lanaldi moduan, bada, **atsedenalditxo** horiek, ezta? Hori izan zen.

I.G.- Eta, honek, nolabait, aterean bat irekitzen du enpresa askotan atsedenearen inguruko eztabaida baten inguruan? Alegia, ea atsedena orain sartuko ote den lanaldiaren barruan edo ez. Kafea eta zigarroaren adibidea jarri dugu, baina atsedenearena da edozein kasutan ere, ez? ze eztabaida zabalago batean. Hori mahai gainean egongo den eztabaida izango da?

G.B.- Bueno, legeak aurreikusten du atsedenaldi bat, ezta? Baina hortik aparte dator beste atsedenalditxo horiek, nolabait araututa ez daudenak, ezta? Eta orain arte, gehienetan, bada, **lanaldi arruntatzat** eta **benetako lanalditzat** jotzen zirenak. Hemen eztabaidatzen zena zen, hala ere, ea enpresak hori bere kabuz egin zezakeen edo negoziatu behar zuen. Eta ea hori zen benetako

lan-baldintza batzuen (kasu honetan, lanaldiarena) mamizko aldaketa bat. Eta hori da, hain zuzen ere, ukatzen duena Auzitegi Nazionalak. Esaten du ez da lan-baldintza horren mamizko aldaketa eta bueno, posible da eta jotzen du, bueno, arrazoitsutzat kontrol hori egitea, noski, bagenekien, baina... deskontatzea ordu horiek edo denbora, minutu horiek galtzen dituenak, bueno, galtzen edo erabiltzen direnak horretarako. Ez delako, hain zuzen ere, benetako lanaldia.

Aditzei erreparatu

Arrazoi(a) eman/onartu

Justiziak onartu egin dio enpresari: ez da lanordutzat hartuko zigarroa erretzera edo kafe bat hartzera ateratzeko tarte hori.

Justiziak **arrazoi(a) eman dio** enpresari: ez da lanordutzat hartuko zigarroa erretzera edo kafe bat hartzera ateratzeko tarte hori.

Errekurtsoa/Helegitea jarri/aurkeztu

Comisiones Obreras sindikatuak horren inguruan errekurtso bat jarri zuen.

Comisiones Obreras sindikatuak horren inguruan **helegite bat jarri** zuen.

Ezarri/agindu/xedatu

Errege-Dekretu Lege horretan xedatzen da lanaldia zehazki kontrolatzeko betebeharra.

Errege-Dekretu Lege horretan **ezartzen da** lanaldia zehazki kontrolatzeko betebeharra.

Ukatu/ezeztatu

Hori da, hain zuzen ere, Auzitegi Nazionalak ezeztatzen duena. Esaten du ez da lan-baldintza horren mamizko aldaketa.

Hori da, hain zuzen ere, Auzitegi Nazionalak **ukatzen duena**. Esaten du ez da lan-baldintza horren mamizko aldaketa.

Adostu/hitzartu

Lan-hitzarmenean horrela agertzen bada edo horrela hitzartzen badute, noski, enpresako langileen ordezkariak edo ordezkariak eta enpresak berak.

Lan-hitzarmenean horrela agertzen bada edo horrela **adosten badute**, noski, enpresako langileen ordezkariak edo ordezkariak eta enpresak berak.

Arautu/erregulatu

Baina hortik aparte dator beste atsedenalditxo horiek, nolabait erregulatuta ez daudenak, ezta?

Baina hortik aparte dator beste atsedenalditxo horiek, nolabait **araututa ez daudenak**, ezta?

